

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość
Kowalewo

1. Nazwa

CMENTARZ (d. ewangelicki)

2. Czas powstania

Lat 80. XIX w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Kolorem żółtym zaznaczono cmentarz.

4. Adres

**Poza wsią, na południe od szosy
Jędrzychowice – Łękanów.
Dz. nr 200**

5. Przynależność administracyjna
województwo **lubuskie**

powiat **wschowski**

gmina **Szlichtyngowa**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, w części dotyczącej wsi Jędrzychowice, Kowalewo (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 25A z dn. 30 grudnia 1999 r., poz. 269).

8. Historia, opis i wartości

Historia.

Wieś Kowalewo leżąca niegdyś na skraju powiatu wschowskiego, w XIV wieku wchodziła w skład terytorium Księstwa Głogowskiego. Po połowie XVI wieku należała do Królestwa Polskiego. W latach 1605-1614 jako właściciel Kowalewa wymieniany jest Abracham Gorczyński. Zaznaczyć jednak należy, że Abracham Gorczyński oddał Kowalewo / podobnie jak jego brat Adam Jędrzychowice/ w dzierżawę Wojciechowi Kurczbach Zawadzkiemu. Rodzina dzierżawcy, jak można wnosić z dokumentów, stała się z czasem właścicielem dzierżawionej ziemi. W połowie XVII wieku na terenie ziemi wschowskiej pojawia się nowa rodzina Nieleckich herbu Ciołek, której kolejni przedstawiciele byli właścicielami Kowalewa i Jędrzychowic niemal do połowy XIX wieku. Jako pierwszy w 1650 roku wymieniany jest Samuel Mielecki — dworzanin królewski. Kowalewo przeszło w ręce S, Mieleckiego najprawdopodobniej drogą ożenku - jego trzecią żoną była J. Korzbok-Zawadzka. Samuel Mielecki nie zostawił męskiego potomka. Jego córka, która wyszła za mąż za Dobrogosta Karczewskiego, była właścicielką Dolnych Jędrzychowic z pałacem, Kowalewa I i wsi Mühlberg w Saksonii. W 1768 roku w obecności synów Heleny Karczewskiej : Ludwika; Aleksandra, Bogusława, Piotra Andrzeja przeprowadzono lustrację w Kowalewie II Jędrzychowicach oraz Piaskach. W 1782 roku spisany został inwentarz folwarków w związku ze sprzedażą wsi przez braci Karczewskich Adamowi „Konstantemu Mieleckiemu ich stryjecznemu kuzynowi. Po Adamie Konstantym dobra składające się z Jędrzychowic Dolnych i Kowalewa I oraz Mühlberg i części posiadłości dziedziczy jego Syn Bogusław Samuel hr, Mielecki, Bogusław Samuel, który wg. jednych źródeł był stanu wolnego, innych zaś ożeniony z Wiktorią Mojaczewską nie zostawił potomstwa i był ostatnim przedstawicielem rodu Mieleckich związanym z Kowalewem i Jędrzychowicami. Od roku 1841 — 1875 Jędrzychowice Dolne wraz z Kowalewem I i III znalazły się w rękach rycerza zakonu Joannitów — Hugeniusza „Leonarda v „Prittwitz, który odziedziczył je po swoim ojczymie Hieronimie von Diebitsch. Hugeniusz Leonard v, Prittwitz przekazał swój majątek zięciowi '- Maksymilianowi baronowi v. Ketter. W 1884 roku właścicielem jest syn Maksymiliana — Fryderyk, w 1889 roku bracia Alfred, Karol i Wilhelm Gilka - Böttzow. Przed 1907 rokiem nastąpił między braćmi podział dóbr. Właścicielem Kowalewa był najpierw, Karol Gilka — Böttzow . Do rodziny tej należał majątek aż do lat II wojny światowej. Majątek w Jędrzychowicach rozwiązano w latach 1941 — 1949 — do majątku należało Kowalewo.

Opis.

Cmentarz zlokalizowany poza wsią, w zagajniku wśród pól, oddalony kilkadziesiąt metrów na północ od szosy w kierunku Dryżyny. Cmentarz założony na parceli zbliżonej do prostokąta zbliżonego do kwadratu z główną biegnącą po przekątnej i 2 alejami bocznym dochodzącymi do niej pad kątem. Obszar nieogrodzony, porośnięty drzewami gatunku klon, akacja. Zachowane nagrobki i mogiły pochodzące z przełomu XIX i XX w.

Wartości.

Cmentarz d. ewangelicki prezentuje wartości zabytkowe, wartość artystyczną, historyczną i naukową. Jest przykładem cmentarz wiejskiego z połowy XIX wieku.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania.

Cmentarz zachowany w złym stanie. Mogiły porośnięte samosiejkami. Obszar zachowany jest w historycznej lokalizacji, położenia i otoczenia.

Postulaty dotyczące konserwacji.

Należy prowadzić systematyczną pielęgnację zieleni oraz utworzyć lapidarium z pozostałościami nagrobków. W skazane jest utworzenie tablicy informacyjnej dot. Miejsca.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Bartosz Idryjan

20.09.2021r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków